

Enne kui Raplast sai linn

Jüri Lainväe

(1936 – 2014)

**Kalavetel ja jahimaadel:
mälestusi**

2010

Esimene mälu pilt on Kirblast, kuhu küll linnapoisina sündinud, kuid keeruliste sõjaaegsete sündmuste käigus sattusin.

Aeg oli ülimalt vaene. Rakverest sõja jalust asus pere elama Kirbla lähedal asuvasse Rootsi raudteejaama. Minu isa oli raudteelane. Jaamas elas mees Rudolf Riismaa, kes püüdis ridaõngedega kala ja saaki ta sai. Ühel korral oli pool tsinkplekist pesuvanni vimba saagiks. See äratas huvi. Pealegi lähedal oli Allika jõgi, mis kaugemal suubus Kasari Jõkke.

Olin umbes 10aastane ja muretsesin kuskilt endale õngekonksud ja nõõri lipsude jaoks ka. Raudteejaama käsidresiini kuuris oli rull telefonitraati. Sellest sai matti võetud Kasari jõe laiune pikkus, edasi paadi laenutus ja õngede paigaldus isa abiga. Tulemuseks oli üks korralik lutsukala.

Teine asjaolu, mis mind kalapüügi ja jahinduse juurde tõi, oli suveti Kirblas maatalus tädi juures elamine. Tädimees pidas toidulaua pärast salakütina kitsejahti. Tõsilugu oli see, et käisin lähedal Vaimõisa algkoolis 4. klassis metskitsenahast pasteldegaga.

Edasine elu tõi mind **Rapla** ja Keava. Suuremana sain endale juba üheraudse jahipüssi - 16 kaliiber. Püssi sai osta vabalt, ainult laskemoona saamisel oli raskusi. Tongide ja kestadega ei olnud erilist muret. Püssirohuga oli aga niimoodi, et mürskude seest võetud „makaronid” hakkalihamasinasse, 2-4 korda peenestada ja siis läbi sõela. Haavlitööstus oli Raplas olemas, see asus Pukspuu töökojas Viljandi mnt 15. Praegu asub seal Meie Pubi. Haavleid tegi meistrimees Anton Soone. Oma tinast teenustööna tellitud haavlid lahendasid ka selle probleemi. Märgilaskmisel kõlbasid ka paraja läbimõõduga vanad kuullaagri kuulid.

Poistega ehitasime liikuva märgiga lasketiiru, mis asus Valtu mõisa vastas üle raudtee asuvas mahajäetud kruusakarjääris. Märklaua liikumine oli lahendatud kahe looreha rattaga, millel oli peal terastross ja ühel rattal küljes käsitsi keeratav vânt. See võis olla 7.- 8. klassi poistena 1952-1953.

Rapla Keskkooli lõpetamise eel sai sooritatud jahimehe eksam ja ostetud ühelt Raikküla jahimehelt sisekukkedega 2-raudne 12cal vene IŽ jahipüss.

*Rapla keskkooli 10-11. klassi noored jahimehed
1955*

*Ees istuvad: Jüri Lainväe, Arvo Laurimaa, Ago
Ambur*

*Seisavad: Ormi Kiolein, Ain Villard, Toivo Ilves, Jüri
Roosalu*

Edasi tuli aga 4-aastane vaheaeg, kuna astusin Tallinna Riiklikku Merekooli. Kooli lõpetasin 1959 kaugsõidu tüürimehe diplomiga, aga merele tööle ei läinud, kuigi ametlikult oli kohustus selles süsteemis vähemalt 3 aastat töötada.

1960. aastal, ema raske haiguse tõttu asusin tööle Raplasse. Nüüd juba täieõigusliku jahimehena võeti mind Rapla Tellistetehase sektsiooni, kuhu kuulusid mäletamist mööda jahimehed Peedu Maalust, Nikolai Tõlpt, Heinrich Kaas, Oskar Ambur, Mart Reinaas, Erni Suiste, Hugo Niinoja, Aleksander Metsalu, Ants Telliskivi, Paul Romulus, Kõpu Anton, Heino Seersant, Egon Laidre.

Seoses sektsiooni uue nimega „Jaama sektsioon” liitusid eelnevatele veel Osvald Käärt, Vello Nõmmsalu, Elmar Aulik, Arvi Bachmann, Jüri Lainväe, Harald Tõntson, Ants Abel, Viktor Leis, Toomas Oksaar, Urmas Viikmäe, Raivo Aulik, Mati Leipalu, Edi Reose ja kindlasti veel mõned, keda ei mäleta. Ka see sektsioon lagunes suuremate vahel, mina jäin Valtu Jahimeeste Seltsi.

Kuuludes Rapla jahimeeste koosseisu, võtsin osa jahimaja ehitamisest Jõe tänavale koos väliujulaga, kuna senini oma „pesa” puudu oli. Alguses pidasid Tellistetehase jahimehed oma koosolekuid sekstiooni esimehe Metsalu Sassi juures kodus, mis asus Viljandi mnt ääres praeguse tornelamu kõrval.

Sealsamas maja aia taga toimus ka saagiks saadud esimese põdrapulli nahastamine kaha kasvava leppapuu vahele riputatuna. Kuna tollal oli see eriline sündmus, saabusid Tallinnas kohale ka fotoreporter ja ajakirjanik. Loom oli tõesti kena – kehakaal 605 kg. Jalase külast Raplasse

toimetamiseks laenatud kaaluremondi töökoja auto (GAZ AA) kasti mahtus loom nii, et pea ja kael kuni esijalgadeni jäi üle ääre kõlkuma.

Edukat jahti sai esmakordselt ka tähistatud. Järgneva päeva hommikul oli üks teekäija hämmingus olnud, kuna teatud vahemaa tagant oli korjanud üles mahakukkunud padruneid, mis viisid jahimees Hugo Niinoja koduvärvani Puukooli tänaval.

Rapla jahimehed saagiga

Peale Jõe tänava jahimaja valmimist sai meie sektsioon uue nime „Jaama”. Kuna esimees oli manalasse vajunud, usaldati juhtimine noortele. Mind valiti uueks esimeheks.

Suurulukijahti (tollal põder) toimetati ainult metsavahtide kontrolli all. Kõiki umbusaldati. Jahile saadeti ka võõrstesse paikadesse. Näiteks meid saadeti Järvamaale, kaasas ikka kohalik metsavaht. Mina oma esimese põdrapulli (2-haruliste pultsarvedega, 1m 5 cm laius) lasin Tallinn-Tartu mnt ääres Ardu vahtkonnast.

Jahimeeste kohustuste hulka kuulus ka metsloomadele lisaööda varumine. Etteantud norme oli võimalik täita heina, vihtade ja viljapuhastusjääkide varumisega. Meie toonaste jahimeeste seas polnud ühtegi, kellel poleks olnud mõni põldu hariv traktor. Proovisime teha kord kartulipõllu kõrgepinge liini alla sinna kanti, kus oli meie lasketiir. Tulemus osutus nigelaks, kuna ka antud aasta ei olnud soodus ja peale umbrohu, kulutuste ning füüsilise töövaeva eriti midagi ei saanud. Loobusin juhi ametist ja uueks sektsiooni jahiks valiti Arvi Bachmann.

Aeg liikus oma kulgu. Mis sai Jõe tänava jahimajast, kas müüdi või oli muu põhjus, aga Alu teele ehitati uus jahimaja. Toimus ka jahimaade ümberjagamine, jahimeestega toimus umbes sama. Nüüd

ei ole ka enam see jahimaja jahimeeste teenistuses. Kadunud nagu vits vette. Minu jaoks jääb küsimus, kes sai nende kahe maja, jahimeeste ühissetevõtmise eest kasu.

Ametlikult olen veel Valtu jahiseltsi liige jahiselts on valmis saamas jahinduslikkus mõttes suursaavutusega. Päril valmis on ehitatud jahimaja koos nahastuskojaga. Järge ootab veel suur automatiseeritud lasketiiru kompleks.

Meeldiv on saada sektsioonilt veel kutseid. Tähendab meid, veterane, pole veel unustatud.

Jüri Lainväe
21.03.2010